

www.muutos2011.fi

28.1.2010

Lausunto turvapaikanhakijoiden vastaanottolakiin

Muutos 2011 pitää ehdotettuja muutoksia oikeansuuntaisina mutta liian löysinä ja ehdottomasti liian myöhään laadittuina. Vaalien lähestyessä hallitus pyrkii tekemään näennäisiä muutoksia, joilla yritetään antaa äänestäjille vaikutelma, että ongelmille ollaan tekemässä jotain.

Tämän lain suhteen ollaan toteuttamassa samanlaista näennäistä muutosta kuin Thorsin ehdottamissa leikkauksissa turvapaikanhakijoiden toimeentulotukeen. Jos Suomessa maksettava toimeentulotuki on leikkausten jälkeenkin maailman korkein, se on yhä vetovoimatekijä. Vastaavasti, jos turvapaikanhakijoiden vastaanottolaki uudistuksen jälkeenkin antaa mahdollisuuden verukkeella tai toisella keplotella itselleen ilmainen majoitus ja toimeentulotuki edes viikoksi ja useita peräkkäisiä turvapaikkahakemuksia jättämällä pidentää ilmaista oleskelua Suomessa, tätä porsaanreikää tullaan varmasti käyttämään.

Muutos 2011 vaatii, että Suomessa otetaan käyttöön samanlainen nopeutettu 48-tunnin menettely kuin esimerkiksi Norjassa. Kaikki unionin kansalaisten turvapaikkahakemukset on käsiteltävä nopeutetussa menettelyssä 48 tunnin kuluessa hakemuksen jättämisestä. Päätöksestä voi valittaa, mutta valitus ei estä sen täytäntöönpanoa. Unionin kansalaisella ei enää kielteisen turvapaikkapäätöksen saatuaan ole millään verukkeella oikeutta oleskella vastaanottokeskuksessa eikä saada toimeentulotukea.

Nämä ongelmat ovat olleet tiedossa jo pitkään. Sisäasiainministeriön selvitysmies Esa Markkanen totesi Maahantulosta kansalaisuuteen -raportissa vuonna 2003:

"Suomessa ei ole turvapaikanhakijoiden ”pikakäännytystä”, kuten usein julkisuudessa esitetään. Myöskään Suomessa ei edelleenkään ole hyvin toimivaa nopeutettua menettelyä ilmeisen perusteettomien turvapaikkahakemusten tai EU:n Vastuunmäärittämisasetuksen tarkoittamien hakijoiden käsittelemiseksi toisin kuin muissa Pohjoismaissa tai EU-maissa. Lainsäädännön mukaan nopeutettu menettely koskien UVI:n päätöstä voi minimissään kestää nykyisen lainsäädännön puitteissa 7 vuorokautta, mutta käytännössä menettelyn kesto kuulusteluineen, tiedoksiantoineen ja maastapoistamisineen on ollut noin kaksi kuukautta."

"Joissakin tapauksissa vältyttäisiin jopa henkilön kuljettamisesta muualla Suomessa sijaitsevaan vastaanottokeskukseen, jos asia saataisiin ratkaistua 48 tunnin sisällä ja voitaisiin käyttää rajavartiolaitoksen tiloja lentokentällä. Rajavartiolaitoksen henkilöllisyys- ja reittiselvityksen jälkeen UVI:n esittelijä voi jatkaa puhuttelua ja tehdä päätöksen jopa henkilön läsnäollessa."

"Yksinkertaisen menettelyn olemassaolo mahdollistaisi maahanmuuttohallinnon resurssien kohdistamisen oleelliseen eli tehostettuun toimintaan suojelun tarpeessa olevien hakijoiden asioiden ratkaisemiseksi. Hallinnon hitaus näkyy myös selvästi vastaanottopuolella maksetuissa toimeentulotukikustannuksissa, kun maastapoistamisia ilmeisen perusteettomissa tapauksissa ei voida nopeasti panna täytäntöön."

Muutos 2011 ihmettelee, miksi sisäasiainministeriön selvitysmiehen kuusi vuotta sitten esittämiä ratkaisuja ei vielääkään ole otettu käytäntöön.

Muutos 2011 ry – Förändring 2011. rf

Lisätietoja:

Juha Mäki-Ketelä

050 595 3218

juha.maki-ketela@muutos2011.fi